

Analiza pytań zadawanych przez rodziców na temat szczepień ochronnych u niemowląt

Analysis of parents questions about prophylactic vaccination among infant

Wanda Komorowska-Szczepeńska

Katedra Handlu i Usług, Akademia Morska,
Gdynia

STRESZCZENIE

Wstęp. Wprowadzenie w XIX wieku obowiązkowych szczepień ochronnych wśród dzieci zmniejszyło, a nawet wyeliminowało zachorowania na wiele chorób zakaźnych.

Cel pracy. Celem pracy było zebranie najczęściej zadawanych pytań w gabinecie lekarza pediatry i rodzinnego na temat szczepień ochronnych.

Materiał i metody. Badanie przeprowadzono wśród stu rodziców dzieci do pierwszego roku życia na terenie miasta Gdańska. Większość osób była w wieku 20–36 lat.

Wyniki. Rodzice prawie w 100% mieli wiedzę na temat szczepień ochronnych i wszyscy wyrazili zgodę na ich wykonanie. Płeć ankietowanych nie miała wpływu na zadawane pytania ani na poziom wiedzy. Sytuacja ekonomiczna nie miała wpływu na wybór szczepionki. Wszystkim ankietowanym znane były ruchy antyszczepionkowe, ale nie zgadzali się z ich teorią. Najczęściej zadawane pytania dotyczyły zawartości rtęci w szczepionce, powikłań po szczepieniu, zmniejszenia liczby iniekcji, rodzaju szczepionek skojarzonych oraz szczepień dodatkowych. Zadawalające jest, że informacje są udzielane przez personel medyczny. Tylko 10% ankietowanych było zainteresowanych szczepieniami na świecie, to znaczy czy są obowiązkowe i czy rodzice szczepią swoje dzieci.

Wnioski. Poziom wiedzy rodziców na temat szczepień ochronnych jest wysoki, dlatego bardzo ważna jest rzetelna i aktualna wiedza lekarzy i pielęgniarek. Ważne jest dla realizacji kalendarza szczepień oraz utrudnienia rozpowszechniania się ruchów antyszczepionkowych.

Forum Medycyny Rodzinnej 2015, tom 9, nr 3, 221–222

Słowa kluczowe: szczepienia, dzieci, program szczepień ochronnych

ABSTRACT

Introduction. The beginning of mandatory preventive vaccination among children in the nineteenth century decreased or even eliminated many infectious diseases.

Aim of the study. The aim of the study was to collect the most frequently asked questions about vaccinations in pediatrician and family doctor's office.

Material and methods. The survey was conducted in Gdańsk among 100 parents of children up to 1 year old. Most people were aged 20–36 years.

Results. Parents had good knowledge about vaccination and all of them agreed to do it in their children. Gender or the level of knowledge of respondents did not affect the questions. The economic situation did not affect the selection of the vaccine. All surveyed were known about anti vaccination sentiment, but disagreed with this theory. Frequently asked questions related to the content of mercury in the vaccine, vaccination complications, amount of injections reduction, the type of combination vaccines and charges. Information is provided by educated medical personnel. Only 10% of respondents were interested in vaccination in other countries — whether vaccinations are mandatory and whether parents immunize their children.

Conclusions. The parent's level of knowledge about vaccination is high. Up to date knowledge of doctors and nurses is very important. It is important for the implementation of vaccination schedule and anti vaccination sentiment limit.

Forum Medycyny Rodzinnej 2015, vol 9, no 3, 221–222

Key words: vaccination, children, immunization program

WSTĘP

Dzięki wprowadzeniu obowiązkowych szczepień ochronnych na początku XIX wieku i kontynuowaniu ich w kolejnych wiekach, zmniejszyło się, a nawet doszło do eradykacji zachorowań na wiele chorób zakaźnych w populacji dzieci i osób dorosłych. Niestety wraz z rozwojem nauki, a tym samym osiągnięć w zakresie wakcynologii oraz dostępem do Internetu, coraz więcej rodziców ma pytania dotyczące szczepienia swoich dzieci. W ostatnich latach nasila się działalność ruchów społecznych przeciwnych szczepieniom ochron-

nym, co powoduje wątpliwości u rodziców w tej kwestii [1].

CEL PRACY

Celem pracy było zebranie najczęściej zadawanych pytań w gabinecie lekarza pediatry i lekarza rodzinnego na temat szczepień ochronnych.

MATERIAŁ I METODY

Badanie przeprowadzono wśród stu rodziców dzieci do pierwszego roku życia na terenie miasta Gdańska. Większość osób uczestni-

Adres do korespondencji:

dr n. med. Wanda Komorowska-Szczepeńska
Katedra Handlu i Usług, Akademia Morska w Gdyni
ul. Morska 81/87, 81–225 Gdynia
tel.: 0604 772 964
e-mail: wkomorowska@gumed.edu.pl

czących w badaniu była w wieku 20–36 lat i posiadała jedno lub więcej dzieci.

WYNIKI

Rodzice prawie w 100% mieli wiedzę na temat szczepień ochronnych wykonywanych u swoich dzieci i wszyscy wyrazili zgodę na ich wykonanie. Płeć ankietowanych nie miała wpływu na zadawane pytania ani na poziom wiedzy na temat szczepień.

Najczęściej zadawane pytania dotyczyły zawartości rtęci w szczepionkach oraz jej wpływu na zdrowie (70%), czy szczepionki skojarzone są lepsze niż te, za które nie trzeba płacić (82%).

Kolejny problem dotyczył szczepionek skojarzonych, to znaczy czy są lepsze (60%) oraz czy lepsze są pięcio- czy sześciowalentne (40%) i które gwarantują lepszą odporność na daną chorobę (45%).

Prawie sto procent rodziców pytało o powikłania występujące po szczepieniu (kiedy pojawiają się, jak groźne są dla rozwoju dziecka, jakie są objawy). Kolejne pytanie dotyczyło związku szczepień z występowaniem autyzmu (95%).

Ankietowani bardzo interesowali się dodatkowymi szczepieniami i zadawali pytania o szczepienia przeciwko zakażeniom pneumokokami, meningokokami, rotawirusom, ospie wietrznej (98%).

Z ideologią, która jest przeciwna szczepieniom ochronnym, zetknęło się 99% respondentów, ale nie zgadzali się z nią, twierdząc, że jeżeli zaprzestaniemy szczepień, nastąpi wzrost zachorowań na choroby zakaźne wraz z groźnymi powikłaniami.

Ponieważ wiedza rodziców była bardzo wysoka na temat szczepień, zadano im pytanie, skąd mają informacje na ten temat. Spośród badanych 20% odpowiedziało, że informacje uzyskali w szkole rodzenia prowadzonej przez położną, 45% od lekarza, 25% od położnej, a pozostali podali Internet, znajomych, prasę, media.

Tylko 10% ankietowanych zainteresowało się szczepieniami na świecie, pytano czy są obowiązkowe i czy rodzice szczepią swoje dzieci.

Przy analizie kalendarza szczepień 85% rodziców pytało, jak zmniejszyć liczbę wkluców u dziecka. Natomiast o cenę szczepionek skojarzonych pytało 35% ankietowanych, ale o cenę pozostałych szczepionek aż 85%. Na te pytania nie miały wpływu warunki ekonomiczne.

DYSKUSJA

Bardzo zadawalającym wynikiem jest wysoki poziom wiedzy rodziców na temat szczepień ochronnych, co potwierdzają badania innych autorów [2, 3].

W literaturze autorzy podkreślają, że cena szczepionki jest ważna dla podjęcia decyzji, jaką szczepionkę podać [2, 4]. Jednak badania własne wykazują, że ważniejsza od ceny szczepionki była liczba wkluców wykonywanych przy szczepieniu. Zadawalające jest, że wiedza o roli szczepień oraz o szczepieniach pozytywna jest od personelu medycznego. Inni autorzy wykazali, że głównym źródłem wiedzy były materiały z Internetu i od znajomych [5]. Ci sami autorzy zauważyli, że 20% ankietowanych nie popiera obowiązkowego kalendarza szczepień [5]. Natomiast badania własne nie potwierdziły tej opinii.

WNIOSKI

Wysoki poziom wiedzy rodziców na temat szczepień ochronnych wymaga od lekarzy i pielęgniarek rzetelnej i aktualnej wiedzy na ten temat. Ważne to jest dla realizacji kalendarza szczepień oraz utrudnienia rozpowszechniania się ruchów antyszczepionkowych.

PIŚMIENNICTWO

1. Dziubek Z. i wsp. Choroby zakaźne i pasożytnicze. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
2. Ciepuch G., Zych B., Wyżga A. i wsp. Wybrane czynniki wpływające na wykonywanie szczepień zalecanych u dzieci. *Fam. Med. Prim. Care Rev.* 2014; 16: 211–212.
3. Jackowska T., Kłyszewska M. Realizacja szczepień zalecanych u dzieci i ocena świadomości ich rodziców. *Pediatr. Pol.* 2010; 85: 201–205.
4. Wróblewska I., Baran A., Sochacka L. i wsp. Analiza świadomości prozdrowotnej rodziców dzieci i młodzieży objętych Programem Szczepień Ochronnych. *Fam. Med. Prim. Care Rev.* 2011; 13: 530–535.
5. Łopata E., Biesiada P., Kałucka S. Opinie rodziców na temat zasadności szczepień obowiązkowych w Polsce. *Fam. Med. Prim. Care Rev.* 2014; 16: 252–254.